

MEĐUNARODNI STANDARD ZA EDUKACIJU

(Originalni tekst na engleskom jeziku nalazi se na zvaničnoj internetskoj stranici Svjetske antidoping organizacije WADA <https://www.wada-ama.org/> Ovaj neslužbeni prijevod teksta koristi se samo za internu upotrebu i na isti se ne može pozivati prilikom službene upotrebe.)

Međunarodni standard za edukaciju

Međunarodni standard za edukaciju Svjetskog antidoping Kodeksa je obavezni *Međunarodni standard* koji je kreiran kao dio svjetskog antidoping programa. Kreiran je u saradnji s *potpisnicima*, vladajućim tijelima i drugim relevantnim zainteresiranim stranama.

Revidirana verzija usvojena je od strane Izvršnog odbora WADA-e na Svjetskoj konferenciji o doping u sportu u Katovicama, 7. novembra 2019. godine, a na snazi je od 1. januara 2021. godine.

Objavljuje:

Svjetska antidoping agencija
Stock Exchange Tower
800 Place Victoria (Suite 1700)
PO Box 120
Montreal, Quebec
Canada H4Z 1B7

www.WADA-ama.org

Telefon: +1 514 904 9232
Faks: +1 514 904 8650
E-mail: code@WADA-ama.org

SADRŽAJ

PRVI DIO: UVOD, ODREDBE KODEKSA, ODREDBE MEĐUNARODNIH STANDARDA I DEFINICIJE	4
2.0 Odredbe Kodeksa.....	5
3.0 Definicije i tumačenje.....	5
3.1 Termini definirani u Kodeksu iz 2021 koji se koriste u Međunarodnom standardu za edukaciju.....	5
3.2 Termini definirani iz Međunarodnog standarda za usklađivanje sa Kodeksom.....	8
3.3 Definirani termini specifični za Međunarodni standard za edukaciju	8
3.4 Tumačenje:	9
DRUGI DIO: STANDARDI ZA EDUKACIJU.....	9
4.0 Planiranje programa edukacije.....	10
4.1 Razvoj plana edukacije	10
4.2 Procjena trenutne situacije.....	10
4.3 Stvaranje grupe za edukaciju	11
4.4 Ciljevi i aktivnosti	12
4.5 Nadzor	12
5.0 Provedba programa edukacije.....	12
6.0 Evaluacija programa edukacije	14
TREĆI DIO: ULOGE I ODGOVORNOSTI, SARADNJA I ODGOVORNOST POTPISNIKA.....	15
7.0 Uloge i odgovornosti potpisnika	15
7.1 Pregled	15
7.3 Međunarodni savezi	16
7.4 Organizatori velikih sportskih događaja.....	16
7.5 Nacionalni olimpijski komiteti/Nacionalni paraolimpijski komiteti	17
7.7 Svjetska antidoping agencija (WADA)	17
8.0 Saradnja sa i priznavanje ostalih potpisnika.....	18
8.2 Priznavanje programa edukacije	18
9.0 Odgovornost.....	18

PRVI DIO: UVOD, ODREDBE KODEKSA, ODREDBE MEĐUNARODNIH STANDARDA I DEFINICIJE

Međunarodni standard za edukaciju Svjetskog antidoping Kodeksa je obavezni *Međunarodni standard* koji je kreiran kao dio svjetskog antidoping programa.

Glavna svrha *Međunarodnog standarda za edukaciju* je podrška očuvanju sportskog duha, kako je navedeno u *Kodeksu*, te promocija čistog sportskog okruženja. Prepoznato je da većina *sportista* želi čisto takmičenje i nema namjeru *korištenja* zabranjene supstance ili metode te imaju pravo na iste uslove.

Edukacija, kao jedna od strategija prevencije naglašenih u *Kodeksu*, teži promociji ponašanja u skladu s vrijednostima čistog sporta, kao i pomoći u prevenciji dopinga kod *sportista* i drugih lica. Glavni princip *Međunarodnog standarda za edukaciju* jest da prvo iskustvo *sportiste* s antidopingom treba biti kroz *edukaciju*, a ne kroz doping kontrolu.

Međunarodni standard za edukaciju ima tri glavna cilja u podržavanju ove svrhe.

Prvi je cilj uspostavljanje obaveznih standarda koji pružaju podršku *potpisnicima* u planiranju, provedbi, praćenju i vrednovanju efikasnih programa edukacije, kako je propisano u članu 18 *Kodeksa*. *Kodeks*, *Međunarodni standard za edukaciju* i Smjernice za edukaciju posloženi su tako da *Kodeks* daje okvir za *edukaciju*, *Međunarodni standard za edukaciju* donosi principe i minimalne standarde za programe edukacije dok *Smjernice za edukaciju* pomažu *potpisnicima* u razvijanju i unapređivanju njihovih programa *edukacije*.

Drugi cilj *Međunarodnog standarda za edukaciju* je omogućiti:

- a) definiranje izraza u polju *edukacije*;
- b) pojašnjenje uloga i odgovornosti za sve *potpisnike* zadužene za planiranje, provedbu, praćenje i vrednovanje programa edukacije.

Treći cilj *Međunarodnog standarda za edukaciju* je pomaganje *potpisnicima* da maksimalno iskoriste svoje resurse na način da:

- a) zahtijeva od *potpisnika* da stvore grupu za edukaciju koja će, u najmanju ruku, obuhvatiti *sportiste* u *registriranoj test grupi* i *sportiste* koji se vraćaju u sport nakon što im je izrečena sankcija;
- b) potiče *potpisnike* da sarađuju s drugima i koordiniraju svoje edukacijske aktivnosti kako bi se smanjilo dupliranje;
- c) potiče *potpisnike* da razmotre korist obrazovanja šire populacije kroz program *edukacije* zasnovane na vrijednostima promocije sportskog duha i njegovanja okruženja čistog sporta;
- d) potiče *potpisnike* da iskoriste resurse i stručnost drugih tijela, uključujući vlade, naučnike i obrazovne ustanove.

2.0 Odredbe Kodeksa

Sljedeći članovi Kodeksa iz 2021. godine direktno su relevantni za *Međunarodni standard za edukaciju*; oni se mogu naći u samom Kodeksu:

- Uvod;
- Član 18 Kodeksa: *Edukacija*;
- Član 20 Kodeksa: Dodatne uloge i odgovornosti *potpisnika* i *WADA-e*;
- Član 21 Kodeksa: Dodatne uloge i odgovornosti *sportista* i drugih *lica*.

3.0 Definicije i tumačenje

3.1 Termini definirani u *Kodeksu iz 2021. koji se koriste u Međunarodnom standardu za edukaciju*

ADAMS: Internetska baza podataka koja služi za unos, čuvanje, razmjenu i obavještanje; dizajnirana je tako da pomogne učesnicima i *WADA-i* u njihovim antidoping aktivnostima, a da u isto vrijeme zaštićuje privatnost podataka u skladu s odgovarajućim propisima.

Antidoping organizacija: *WADA* ili *potpisnik* koji je odgovoran za donošenje pravila za pokretanje, izvršenje i provođenje bilo kog dijela procesa *doping kontrole*. Tu spadaju, naprimjer, Međunarodni olimpijski komitet, Međunarodni paraolimpijski komitet, drugi organizatori velikih sportskih događaja koji provode testiranje na svojim događajima, međunarodni savezi i Nacionalne *antidoping organizacije*.

Sportista: Bilo koje *lice* koje se takmiči u sportu na međunarodnom nivou (kako je definirao međunarodni savez) ili na nacionalnom nivou (kako je definirala svaka nacionalna *antidoping organizacija*). *Antidoping organizacija* ima diskrecijsko pravo da primijeni antidoping pravila i na *sportiste* koji nisu *sportisti međunarodnog nivoa* niti *sportisti nacionalnog nivoa*, i na taj način ih podvede pod definiciju "*sportiste*". Kada je riječ o *sportistima* koji nisu *međunarodnog* niti *nacionalnog nivoa*, *antidoping organizacija* ima diskrecijsko pravo da: provede ograničen broj *testiranja* ili uopće ne vrši *testiranje*; analizira *uzorke* na manji broj *zabranjenih supstanci* u odnosu na kompletne analize; zahtijeva limitirane podatke o lokaciji ili ih uopće ne zahtijeva; ne zahtijeva unaprijed podnošenje zahtjeva za *TUE*. Međutim, ako dođe do kršenja antidoping pravila iz članaova 2.1, 2.3 ili člana 2.5 od strane *sportiste* nad kojim je *antidoping organizacija* izabrala da ima nadležnost za testiranje, a koji se ne takmiči na međunarodnom ili nacionalnom nivou, već u nižem nivou, *mjere* koje su utvrđene u *Kodeksu* moraju biti primijenjene. Za potrebe člana 2.8 i člana 2.9 i u cilju pružanja antidoping informacija i *edukacije*, *sportisti* su sva *lica* koja se takmiče u sportu i u nadležnosti su *potpisnika*, vlade ili drugih sportskih organizacija koje prihvataju *Kodeks*.

[Komentar na *Sportista*: *Pojedinci koji učestvuju u sportu mogu se razvrstati u jednu od pet kategorija: 1) sportisti međunarodnog nivoa, 2) sportisti nacionalnog nivoa, 3) pojedinci koji nisu međunarodnog ili nacionalnog nivoa ali nad kojima je međunarodni savez ili nacionalna antidoping organizacija izabrala da ima nadležnost, 4) rekreativni sportisti i 5) pojedinci nad kojima nijedan međunarodni savez ili nacionalna antidoping organizacija nema, ili nije odlučila da ima nadležnost. Svi sportisti na međunarodnom ili nacionalnom nivou podliježu antidoping pravilima iz Kodeksa, s tačnim definicijama*

međunarodnog i nacionalnog nivoa koje će biti izložene u antidoping pravilima međunarodnih saveza i nacionalnih antidoping organizacija.]

Biološki pasoš sportiste: Program i metode prikupljanja i sravnjivanja podataka, kao što je opisano u *Međunarodnom standardu za testiranje* i istrage i u *Međunarodnom standardu za laboratorije*.

Pomoćno osoblje sportiste: Svaki trener, menadžer, agent, članovi tima, zvaničnici, medicinsko, paramedicinsko osoblje, roditelj ili bilo koje drugo *lice* koje radi, liječi ili pomaže *sportisti* koji učestvuju u ili se priprema za *sportsko takmičenje*.

Kodeks: Svjetski antidoping kodeks.

Takmičenje: Pojedinačna trka, utakmica, meč, igra ili sportsko nadmetanje. Naprimjer, košarkaška utakmica ili olimpijsko finale u trci na 100 metara. Za etapne trke i druga sportska nadmetanja u kojima se pobjednik proglašava na dnevnom nivou ili nekom drugom učestalošću, razlika između *takmičenja* i *sportskog događaja* bit će ona koja je predviđena pravilima nadležnog međunarodnog saveza.

Doping kontrola: Svi koraci i faze, počevši od plana rasporeda testiranja, pa do konačne odluke o bilo kojoj žalbi i primjeni izrečenih *mjera*, uključujući sve korake i faze između, također uključujući ali ne ograničavajući se na *testiranje*, istragu, obrasce o lokaciji, *TUE*, prikupljanje i rukovanje *uzorcima*, laboratorijsku analizu, *postupanje s rezultatima* i istrage ili postupke koji se odnose na kršenje člana 10.14 (status tokom perioda *nepodobnosti* ili *privremene suspenzije*).

Edukacija: Proces učenja kako bi se stvorile vrijednosti i razvila ponašanja koja podstiču i štite duh sporta i sprečavaju namjerno i nenamjerno dopingovanje.

Sportski događaj: Niz pojedinačnih takmičenja koja se odvijaju zajedno i upravlja im jedno tijelo (npr. olimpijske igre, svjetska prvenstva ili panameričke igre).

Mjesto na kome se održava sportski događaj: Mjesto određeno takvim, od strane tijela koje upravlja sportskim događajem.

Međunarodni sportski događaj: *Sportski događaj* ili *takmičenje* u kome je Međunarodni olimpijski komitet, Međunarodni paraolimpijski komitet, međunarodni savez, *organizator velikog sportskog događaja*, ili neka druga međunarodna sportska organizacija tijelo koje upravlja tim *sportskim događajem* ili imenuje tehničko osoblje za taj *događaj*.

Sportista međunarodnog nivoa: *Sportista* koji učestvuje u sportu na međunarodnom nivou, onako kako je to definirano od strane svakog međunarodnog saveza posebno, u skladu sa *Međunarodnim standardom za testiranje* i istrage.

[Komentar: U skladu s Međunarodnim standardima za testiranje i istrage, međunarodni savez ima pravo da samostalno odredi kriterije koje koristiti da klasificira sportiste međunarodnog nivoa, npr. prema rezultatima, učestvovanju u određenim međunarodnim sportskim događajima, prema tipu licence itd. Međutim, kriteriji moraju biti objavljeni u jasnoj i konciznoj formi, tako da sportisti mogu brzo i lako utvrditi kada postaju klasificirani kao sportisti međunarodnog nivoa. Naprimjer, ako kriteriji uključuju takmičenje na određenim međunarodnim sportskim događajima, onda međunarodni savez mora objaviti listu tih međunarodnih sportskih događaja.]

Međunarodni standardi: Standardi koje je usvojila WADA u cilju pružanja podrške Kodeksu. Usklađenost s *Međunarodnim standardima* (nasuprot nekim drugim standardima, praksi ili procedurama) bit će dovoljan uslov da se konstatira da su procedure utvrđene *Međunarodnim standardima* pravilno provedene. *Međunarodni standardi* će uključivati i bilo koji tehnički dokument, izdat u skladu s *Međunarodnim standardima*.

Organizator velikog sportskog događaja: Kontinentalne asocijacije *nacionalnih olimpijskih komiteta* i druge multisportske međunarodne organizacije koje imaju funkciju upravnog tijela bilo kog kontinentalnog, regionalnog ili drugog *međunarodnog sportskog događaja*.

Maloljetnik: Fizičko lice mlađe od 18 godina.

Nacionalna antidoping organizacija: Tijelo koje svaka zemlja odredi za nosioca osnovnih prava i odgovornosti i koje na nacionalnom nivou usvaja i provodi antidoping pravila, rukovodi prikupljanjem uzoraka, postupa s rezultatima testiranja i vodi proces postupanja s rezultatima. Ako nadležni javni organi nisu imenovali to tijelo, nacionalna *antidoping organizacija* će biti *nacionalni olimpijski komitet* zemlje ili tijelo koje on odredi.

Nacionalni sportski događaj: *Sportski događaj* ili *takmičenje* u kome učestvuju *sportisti međunarodnog* ili nacionalnog nivoa, a koji nije *međunarodni sportski događaj*.

Sportista nacionalnog nivoa: *Sportista* koji učestvuje u sportu na nacionalnom nivou, onako kako je to definirano od strane svake *nacionalne antidoping organizacije* posebno, u skladu s *Međunarodnim standardom* za testiranje i istragu.

Nacionalni olimpijski komitet: Organizacija priznata od strane Međunarodnog olimpijskog komiteta. Izraz *Nacionalni olimpijski komitet* će se također odnositi na nacionalnu sportsku konfederaciju u zemljama u kojima nacionalna sportska konfederacija preuzima tipične odgovornosti u oblasti borbe protiv dopinga u sportu, koje inače obavlja *nacionalni olimpijski komitet*.

Lice: Fizičko *lice* ili organizacija ili neki drugi entitet.

Regionalna antidoping organizacija: Regionalno tijelo koje su imenovale zemlje članice da koordinira i rukovodi u određenim područjima njihovih nacionalnih antidoping programa, koji mogu uključivati usvajanje i provedbu antidoping pravila, planiranje i sakupljanje *Uzoraka*, postupanje s rezultatima, reviziju *TUE-a*, vođenje saslušanja, i vođenje programa *edukacije* na regionalnom nivou.

Registrirana test grupa: Grupa *sportista* najvišeg nivoa uspostavljena posebno na međunarodnom nivou od strane međunarodnog saveza i na nacionalnom nivou od strane *nacionalne antidoping organizacije*, koji podliježu testiranju *na takmičenju* i *izvan takmičenja* kao sastavni dio plana rasporeda testiranja međunarodnog saveza ili *nacionalne antidoping organizacije* i shodno tome su u obavezi da osiguraju podatke o lokaciji ustanovljene u članu 5.5 i u *Međunarodnom standardu* za testiranje i istrage.

Potpisnici: Tijela koja potpišu Kodeks i koja pristanu da se usaglase s *Kodeksom*, kao što je predviđeno u članu 23.

Striktna odgovornost: Pravilo koje predviđa da u skladu s članom 2.1 i članom 2.2, nije neophodno da *antidoping organizacija* dokaže da kod *sportiste* postoji namjera,

propust, nemar ili svjesno korištenje, kako bi ustanovila kršenje antidoping pravila.

Testiranje: Dijelovi procesa *doping kontrole* koji uključuju plan rasporeda testiranja, prikupljanje *uzoraka*, rukovanje *uzorcima* i transport *uzoraka* do laboratorije.

Terapijsko izuzeće (TUE): *Terapijsko izuzeće* omogućava *sportisti*, čiji zdravstveni problem to zahtjeva, da koristi *zabranjenu supstancu* ili *zabranjenu metodu*, ali samo ako su ispunjeni uslovi iz člana 4.4 i *Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća*.

WADA: Svjetska antidoping agencija

3.2 Termini definirani iz *Međunarodnog standarda za usklađivanje s Kodeksom*

Usklađivanje s Kodeksom: Usklađivanje sa svim propisima *Kodeksa* i/ili *međunarodnih standarda* koji se primjenjuju na *potpisnika* koji je u pitanju, kao i s bilo kakvim posebnim uslovima koje je nametnuo Izvršni odbor *WADA*-e u skladu s članom A.3(r).

3.3 Definirani termini specifični za *Međunarodni standard za edukaciju*

Antidoping edukacija: Obrazovanje o antidoping temama u svrhu razvoja kompetencija ponašanja u čistom sportu i donošenja informiranih odluka.

Podizanje svijesti: Naglašavanje tema i pitanja vezanih za čist sport.

Plan edukacije: Dokument koji uključuje: procjenu situacije, identificiranje grupe za *edukaciju*, ciljeve, edukacijske aktivnosti i postupke praćenja u skladu s članom 4.

Grupa za edukaciju: Lista ciljnih grupa identificiranih kroz postupak sistema procjene.

Program edukacije: Skup edukacijskih aktivnosti koje provodi *potpisnik* radi postizanja planiranih ishoda učenja.

Eduikator: Osoba koja je educirana da obučava i koju je *potpisnik* za tu svrhu ovlastio.

Edukacija vezana uz sportski događaj: Bilo kakva vrsta aktivnosti *edukacije* koja se događa u vezi s tim *sportskim događajem*.

Smjernice za edukaciju: Neobavezni dokument u svjetskom antidoping programu koji daje smjernice za *edukaciju* i koji je *WADA* omogućila dostupnim *potpisnicima*.

Davanje informacija: Dostupnost tačnog i ažuriranog sadržaja vezanog za čisti sport.

Prevenција: Odnosi se na postupke poduzete da spriječe da se desi doping. Postoje četiri ključne međusobno povezane strategije za prevenciju: *edukacija*, odvracanje, otkrivanje i provedba.

Edukacija zasnovana na vrijednostima: Provedba aktivnosti s naglaskom na razvoj ličnih vrijednosti i principa pojedinaca. Ona gradi sposobnost polaznika da donosi etički ispravne odluke.

3.4 Tumačenje:

- 3.4.1** Službeni tekst *Međunarodnog standarda za edukaciju* bit će objavljen na engleskom i francuskom jeziku. U slučaju konflikta u značenju između engleske i francuske verzije, engleska verzija će biti mjerodavna.
- 3.4.2** Kao i *Kodeks, Međunarodni standard za edukaciju* napisan je uz uvažavanje principa proporcionalnosti, ljudskih prava i drugih primjenjivih pravnih principa. U tom svjetlu će biti tumačen i primjenjivan.
- 3.4.3** Komentari koji se odnose na određene odredbe *Međunarodnog standarda za edukaciju* će biti korišteni kao smjernice za njegovo tumačenje.
- 3.4.4** Osim ako nije drugačije navedeno, referiranja na odredbe i članove su referiranja na odredbe i članove *Međunarodnog standarda za edukaciju*.

DRUGI DIO: STANDARDI ZA EDUKACIJU

Pregled

Prema članu 18.1 Kodeksa, od *potpisnikā* se zahtijeva da planiraju, provode i procjenjuju programe edukacije. Članovi 4, 5 i 6 opisuju obaveze *potpisnikā* vezane za ove obavezne aktivnosti.

Potpisnici trebaju uzeti u obzir kulturne i sportske kontekste i potrebe učenika kada razvijaju programe edukacije.

Potpisnici će razviti i provesti program edukacije koji obuhvata sljedeće četiri komponente:

- **Edukacija zasnovana na vrijednostima:** Provedba aktivnosti s naglaskom na razvoj ličnih vrijednosti i principa pojedinaca. Ona gradi sposobnost polaznika da donosi etički ispravne odluke.
- **Podizanje svijesti:** Naglašavanje tema i pitanja vezanih za čist sport.
- **Davanje informacija:** Dostupnost tačnog i ažuriranog sadržaja vezanog za čisti sport.
- **Antidoping edukacija:** Obrazovanje o antidoping temama u svrhu razvoja kompetencija ponašanja u čistom sportu i donošenja informiranih odluka.

Sve komponente moraju biti usklađene u programu edukacije. Sve aktivnosti moraju se međusobno nadopunjavati te čuvati sportski duh.

Potpisnici trebaju uzeti u obzir ulogu edukacije u svojoj organizaciji te imati jasnu viziju i konačni ishod svog programa edukacije. Ciljeve za ostvarenje vizije i ishoda trebaju opisati u planu edukacije.

4.0 Planiranje programa edukacije

Programi edukacije trebaju biti zasnovani na dokazima, teoriji edukacije i, gdje je moguće, istraživanjima na polju društvenih nauka.

4.1 Razvoj plana edukacije

4.1.1 *Potpisnici* će dokumentirati svoje edukacijske aktivnosti putem plana edukacije. Plan će na zahtjev dostaviti *WADA-i* te drugim *potpisnicima* uz sažetak na engleskom ili francuskom jeziku.

4.1.2 Kod razvoja plana edukacije *potpisnici* će poduzeti sljedeće korake: procijeniti trenutnu situaciju, odrediti grupu za edukaciju, postaviti jasne ciljeve i s njima povezane aktivnosti te donijeti postupke za praćenje.

4.2 Procjena trenutne situacije

Postupak procjene uzet će u obzir sljedeće:

- 4.2.1 Procjena sistema: *Potpisnici* će opisati okruženje u kojem djeluju, uključujući sportski sistem/strukture te nacionalni/međunarodni kontekst.
- 4.2.2 Identifikacija ciljnih grupa: *Potpisnici* će navesti sve potencijalne ciljne grupe za svoj program edukacije, pogotovo *sportiste* i *pomoćno osoblje sportiste*. *Potpisnici* će, također, potražiti druge agencije/organizacije koje mogu biti zadužene ili imaju potencijal za provođenje *edukacije*.
- 4.2.3 Resursi: *Potpisnici* će identificirati dostupne ili potencijalno dostupne ljudske, financijske i materijalne resurse za provedbu svojih programa *edukacije*.
- 4.2.4 Trenutne *edukacijske* aktivnosti: *Potpisnici* će opisati sve svoje *edukacijske* aktivnosti.

4.3 Stvaranje grupe za edukaciju

- 4.3.1 Iz ciljnih grupa opisanih u odredbi 4.2.2. *potpisnici* će odrediti prioritetne grupe koje će uključiti u grupu za edukaciju.
- 4.3.2 *Sportisti*: Kod uključivanja u grupu za edukaciju, *potpisnici* će uzeti u obzir *sportiste* na koje se odnose njihova antidoping pravila. U najmanju ruku, *potpisnici* će uključiti *sportiste* iz svoje *registrirane test grupe* i *sportiste* koji se vraćaju nakon što im je izrečena sankcija. *Potpisnike* se potiče da u svoje grupe za edukaciju uključe veću grupu *sportista* ili navedu razloge za neuključivanje u skladu s odredbom 4.3.4. To je potrebno zbog principa da prvo iskustvo *sportiste* s antidopingom treba biti kroz *edukaciju*, a ne kroz *doping kontrolu*.
- 4.3.3 *Pomoćno osoblje sportiste*: U skladu s članom 21.2. *Kodeksa* dužnost je *pomoćnog osoblja sportiste* poznavati i poštovati sva antidoping pravila i politike te uticati na vrijednosti i ponašanje *sportista* u skladu s antidoping stavovima.

Potpisnici će razmotriti uključivanje *pomoćnog osoblja sportiste* iz odredbe 4.3.2 u grupu za edukaciju. Prednost ima *pomoćno osoblje sportista* koje ima najveći uticaj. *Potpisnici* će u skladu sa svojim mogućnostima *pomoćnom osoblju sportista* osigurati dostupnost potrebnih informacija kako bi shvatili svoju ulogu i odgovornost te pozitivno uticali na *sportiste*.

Kako je definirano *Kodeksom*, sljedeće grupe će se smatrati dijelom ovog procesa: treneri, menadžeri, agenti, članovi tima, zvaničnici, medicinsko, paramedicinsko osoblje, roditelji ili bilo koje drugo *lice* koje radi, liječi ili pomaže *sportisti* koji učestvuje u ili se priprema za sportsko *takmičenje*.

4.3.4 Ako neki *sportisti* ili *pomoćno osoblje sportiste* neće biti uključeni u grupu za edukaciju, potpisnici će za to navesti razloge i načine rješavanja tog pitanja u budućnosti.

4.3.5 Ostale ciljne grupe: Pored *sportista* i pomoćnog osoblja *sportista*, kako je prethodno opisano, ostale ciljne grupe također će biti smatrane dijelom procesa planiranja uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- djecu i mlade;
- nastavnike u školama;
- univerzitetsko osoblje i studente;
- sportske administratore;
- komercijalni sponzore;
- medijsko osoblje;
- bilo koja druga *lica* koja *potpisnici* smatraju neophodnim.

4.3.6 Grupa za edukaciju: Nakon utvrđivanja i određivanja prioritetnih ciljnih grupa, *potpisnici* će na osnovi sredstava i kapaciteta odabrati one koje će uključiti u svoje grupe za edukaciju te će to dokumentirati u svom planu edukacije.

4.4 Ciljevi i aktivnosti

Plan edukacije navest će glavne ciljeve programa *edukacije* i sastaviti popis pojedinih ciljeva i vremenskih okvira vezanih uz aktivnosti za ciljne grupe u grupi za *edukaciju*. Svi ciljevi će biti mjerljivi i vremenski ograničeni.

4.5 Nadzor

Plan edukacije uključivat će praćenje aktivnosti programa edukacije radi lakšeg izvještavanja i vrednovanja te promoviranja kontinuiranog poboljšanja.

5.0 Provedba programa edukacije

5.1 Naglasak treba ostati na edukaciji zasnovanoj na vrijednostima, posebno kod djece i mladih, kroz programe škola i/ili sportskih klubova u saradnji s relevantnim javnim tijelima i ostalim učesnicima.

5.2 *Potpisnici* će u svoj program edukacije uključiti sljedeće teme koje su navedene i u članu 18.2. *Kodeksa*. Teme i sadržaje treba prilagoditi potrebama ciljne grupe. Informacije o tim temama bit će javno dostupne:

- principi i vrijednosti vezani uz čist sport;

- prava i obaveze *sportista, pomoćnog osoblja sportista* i ostalih grupa navedenih u *Kodeksu*;
- princip *striktne odgovornosti*;
- posljedice dopinga, npr. tjelesno i mentalno zdravlje, društveni i ekonomski efekti i sankcije;
- kršenja antidoping pravila;
- supstance i metode s *Liste zabranjenih sredstava*;
- rizici korištenja dodataka prehrani;
- uzimanje lijekova i *terapijska izuzeća*;
- postupci *testiranja*, uključujući urin, krv i *biološki pasoš sportiste*;
- obaveze *registrirane test grupe*, uključujući podatke o mjestu boravka i korištenje sistema *ADAMS*;
- podizanje glasa zbog izražavanja zabrinutosti za doping.

5.3 *Edukacija* u vezi s temama iz člana 5.2. mora u potpunosti biti omogućena *registriranoj test grupi*.

5.4 *Potpisnici* će utvrditi ishode učenja za svaku ciljnu grupu iz *grupe za edukaciju*. Za svaku temu ishodi učenja opisuju ono čega polaznik treba biti „svjestan“, šta polaznik treba „razumjeti“ i „moći učiniti“. U svakoj fazi razvoja polaznici trebaju pokazati stečene kompetencije i vještine.

5.5 *Potpisnici* će prilagoditi edukacijske aktivnosti polaznicima s invaliditetom ili posebnim potrebama u *grupi za edukaciju*.

5.6 Član 5.5. se odnosi i na *maloljetnike* u *grupi za edukaciju*, uz osiguravanje da su edukacijske aktivnosti prilagođene njihovom stepenu razvoja u skladu sa zakonskim zahtjevima.

5.7 *Potpisnici* će odabrati odgovarajuće edukacijske aktivnosti za postizanje ciljeva iz *plana edukacije*. Načini provedbe mogu uključivati predavanja uživo, e–učenje, brošure, info pultove, internetske stranice itd., kao što je opisano u *Smjernicama za edukaciju*.

5.8 *Potpisnici* će odabrati *edukatore* koji će biti zaduženi za provedbu *edukacije uživo*. *Edukatori* trebaju biti stručni u polju *edukacije zasnovane na vrijednostima* i u svim temama navedenim u članu 18.2. *Kodeksa, Međunarodnog standarda za edukaciju* i *Smjernica za edukaciju*.

5.9 U planiranje i razvoj *plana edukacije* *potpisnici* trebaju uključiti *sportiste* kako bi osigurali da su aktivnosti u skladu sa stepenom njihovog razvoja. *Potpisnici* trebaju

razmotriti uključivanje *sportista* u provedbu edukacijskih aktivnosti, gdje je to prikladno.

[Komentar na član 5: Kao pomoć potpisnicima, WADA nudi niz edukacijskih alata za lakše pristupanje različitim ciljnim grupama.]

6.0 Evaluacija programa edukacije

6.1 *Potpisnici* će vršiti evaluaciju svojih programa edukacije na godišnjem nivou. Evaluacija treba uključiti i plan edukacije za sljedeću godinu. Izvještaj o evaluaciji treba dostaviti *WADA-i* po zahtjevu s pregledom/sažetkom na engleskom ili francuskom jeziku.

6.2 Evaluacija će se zasnivati na svim dostupnim informacijama i podacima vezanim uz zadane ciljeve u planu edukacije i utvrditi u kojoj mjeri su oni ispunjeni.

6.3 Kada je moguće, *potpisnici* trebaju tražiti partnerstvo u sistemu obrazovanja ili s drugim naučnim ustanovama radi dobivanja podrške u svrhu vrednovanja i istraživanja. Kod postupaka vrednovanja mogu se koristiti istraživanja na polju društvenih nauka.

[Komentar na član 6.3: U svrhu vrednovanja programa i osmišljavanja edukacijskih aktivnosti, WADA nudi dokaze iz istraživanja u polju društvenih nauka.]

TREĆI DIO: ULOGE I ODGOVORNOSTI, SARADNJA I ODGOVORNOST *POTPISNIKA*

7.0 Uloge i odgovornosti *potpisnika*

7.1 Pregled

7.1.1 Član 18.1 Kodeksa navodi: „Svi *potpisnici* će u okviru svojih dužnosti i u međusobnoj saradnji planirati, provoditi, pratiti, vrednovati i promovirati programe *edukacije* u skladu s odredbama *Međunarodnog standarda za edukaciju*.“

Ciljevi trećeg dijela su:

- a) pojasniti glavne odgovornosti svakog *potpisnika* vezane uz *edukaciju*;
- b) opisati kako saradnja može smanjiti ponavljanje posla i povećati napore ka povećanju efikasnosti programa edukacije; i
- c) sažeti zahtjeve *Međunarodnog standarda za edukaciju* koje su *potpisnici* dužni poštovati.

7.2 Nacionalne antidoping organizacije:

7.2.1 Svaka *nacionalna antidoping organizacija* će biti nadležna za *edukaciju* budući da je ona povezana sa čistim sportom u svojoj zemlji. *Nacionalne antidoping organizacije* trebaju podržavati princip po kojem prvo iskustvo *sportiste* s antidopingom treba biti kroz *edukaciju*, a ne kroz *doping kontrolu*.

7.2.2 Svaka *nacionalna antidoping organizacija* će osmisliti program *edukacije* osoba za koje je nadležna i koje su uključene u njezinu *grupu za edukaciju*. *Nacionalne antidoping organizacije* će dokumentirati plan edukacije da pokažu kako će se njihov program edukacije provoditi i pratiti. *Nacionalne antidoping organizacije* će na godišnjem nivou vrednovati svoje programe edukacije.

7.2.3 Pored gore navedenog, *nacionalne antidoping organizacije* mogu imati ulogu u educiranju:

- a) *sportista međunarodnog nivoa* u saradnji s relevantnim međunarodnim savezom;
- b) mladih *sportista*, u saradnji s nacionalnim savezima; i
- c) djece i mladih kroz škole i/ili programe sportskih klubova u saradnji s javnim vlastima, a koji mogu uključiti promociju integracije edukacije zasnovane na vrijednostima u postojeće sisteme *edukacije* ili sporta.

7.2.4 U skladu s odredbom 20.3.13. *Kodeksa*, međunarodni savezi traže od nacionalnih saveza provođenje *edukacije* u koordinaciji s dotičnom *nacionalnom antidoping organizacijom* i kao takvi će biti uključeni kao ključni partner i podržani od strane *nacionalne antidoping organizacije*.

7.2.5 *Nacionalne antidoping organizacije* koje su dio mreže *regionalnih antidoping*

organizacija jednom godišnje će dostavljati svoj plan edukacije i njegov pregled/sažetak regionalnim antidoping organizacijama.

7.3 Međunarodni savezi

- 7.3.1** Programi edukacije namijenjeni za *sportiste međunarodnog nivoa* u skladu s kriterijima iz odredbe 18.2.3. *Kodeksa* bit će prioritet međunarodnim savezima. Svaki međunarodni savez treba podržavati princip da prvi susret *sportiste* s antidopingom treba biti kroz edukaciju, a ne kroz doping kontrolu.
- 7.3.2** Svaki međunarodni savez će osmisлити program edukacije za osobe pod njegovom nadležnošću iz svoje grupe za edukaciju. Međunarodni savezi će dokumentirati plan edukacije da pokažu kako će provoditi i pratiti program edukacije. Međunarodni savezi će vrednovati svoje programe edukacije jednom godišnje.
- 7.3.3** Na *međunarodnim sportskim događajima* na kojima će se vršiti *testiranje* i gdje imaju nadležnost za *testiranje*, međunarodni savezi će razmotriti provedbu *edukacije* vezane za *sportski događaj*. *Edukaciju treba provesti u saradnji s lokalnom nacionalnom antidoping organizacijom* ili, kada je primjenjivo, s *regionalnom antidoping organizacijom*, nacionalnim savezom i *organizatorom velikog sportskog događaja*. *Sportisti* i njihovo *pomoćno osoblje* koji učestvuju na *međunarodnim sportskim događajima* trebaju proći *edukaciju* prije *sportskog događaja* u skladu s članom 5.
- 7.3.4** Međunarodni savez će tražiti od nacionalnih saveza provođenje *edukacije* u saradnji s nadležnom *nacionalnom antidoping organizacijom* ili u skladu s odredbom 20.3.13. *Kodeksa*.

[Komentar na član 7.3: Ništa ne sprečava međunarodne saveze da educiraju sportiste koji nisu sportisti međunarodnog nivoa i njihovo pomoćno osoblje pod svojom nadležnošću. Međunarodni savezi dužni su dati uputstva da se programi edukacije vezane za sportski događaj koje u njihovo ime provode drugi potpisnici, nacionalni savezi ili treće strane odvijaju u skladu s Međunarodnim standardom za edukaciju.]

7.4 Organizatori velikih sportskih događaja

- 7.4.1** Organizatori velikih sportskih događaja će omogućiti provedbu aktivnosti *edukacije* na *sportskim događajima* koji su direktno pod njihovom nadležnošću u skladu s odredbom 20.6.8 *Kodeksa*. Edukacija vezana za sportski događajima potencijal da pristupi i postigne pozitivan uticaj na širu publiku, uključujući javno mnijenje i medije.
- 7.4.2** Organizatori velikih sportskih događaja će uzeti u obzir edukaciju vezanu za sportski događaj na svim *sportskim događajima* na kojima će se vršiti *testiranje* i gdje oni imaju nadležnost za *testiranje*. *Sportisti* i *pomoćno osoblje sportista* koji se takmiče i učestvuju na njihovim *sportskim događajima* trebaju proći *edukaciju* prije *sportskog događaja*. To se treba provesti u saradnji s lokalnim organizacijskim odborom, *nacionalnom antidoping organizacijom* i relevantnim međunarodnim i nacionalnim savezima.

7.5 Nacionalni olimpijski komiteti / Nacionalni paraolimpijski komiteti

- 7.5.1** U skladu s odredbom 20.4.6. Kodeksa, tamo gdje ne postoji *nacionalna antidoping organizacija*, nacionalni olimpijski odbor (ili, kada je primjenjivo, nacionalni paraolimpijski odbor) bit će nadležan za *edukaciju* u svojoj državi u skladu s članom 7.2.
- 7.5.2** Tamo gdje postoji *nacionalna antidoping organizacija*, *nacionalni olimpijski komitet* (ili, kada je primjenjivo, nacionalni paraolimpijski komitet) saradivati će sa svojom *nacionalnom antidoping organizacijom* kako bi se osiguralo da *sportisti i pomoćno osoblje sportista* koji su odabrani za učešće na olimpijskim/paraolimpijskim igrama (ili bilo kojem *sportskom događaju* na kojem učestvuje ili čiji je domaćin *nacionalni olimpijski komitet* ili, kada je primjenjivo, nacionalni paraolimpijski komitet) prođu *edukaciju* prije *sportskog događaja* u skladu s članom 5.
- 7.5.3** *Nacionalni olimpijski komitet* (ili, kada je primjenjivo, nacionalni paraolimpijski komitet) tražit će od nacionalnih saveza da provedu *edukaciju* u koordinaciji s dotičnom *nacionalnom antidoping organizacijom* u skladu s odredbom 20.4.12. Kodeksa.

7.6 Regionalne antidoping organizacije:

- 7.6.1** *Regionalne antidoping organizacije* će podržati svoje zemlje članice u provođenju programa edukacije i promovirati će *edukaciju* u skladu s članom 21.4.7 Kodeksa.
- 7.6.2** *Regionalne antidoping organizacije* saradivati će s *nacionalnim antidoping organizacijama*, vladama i *nacionalnim olimpijskim komitetima* (ili, kada je primjenjivo, nacionalnim paraolimpijskim komitetom) u svojoj regiji radi pružanja podrške u koordinaciji i provedbi programa edukacije.
- 7.6.3** *Regionalne antidoping organizacije* trebaju služiti kao centar za *edukaciju* u svojoj regiji u kojem se prikupljaju relevantni sadržaji i materijali vezani uz programe edukacije nacionalne antidoping organizacije te ih trebaju staviti svima na raspolaganje.

7.7 Svjetska antidoping agencija (WADA)

- 7.7.1** WADA će dati podršku zainteresiranim stranama u kreiranju i pružanju efikasnih programa edukacije u skladu s *Međunarodnim standardom za edukaciju*.
- 7.7.2** WADA će osigurati edukativne materijale koje će *potpisnici* ili bilo koje drugo *lice* moći direktno koristiti.
- 7.7.3** WADA će biti odgovorna za osiguravanje usklađenosti s *Međunarodnim standardom za edukaciju* i *Kodeksom* kroz postupak za usklađenost s *Kodeksom* i u skladu s *Međunarodnim standardom za usklađivanje s Kodeksom od strane potpisnika*.

8.0 Saradnja s potpisnicima i priznavanje ostalih *potpisnika*

8.1 *Potpisnici* moraju koordinirati svoj rad na *edukaciji* da bi na minimum smanjili dupliciranje i do maksimuma doveli efikasnost svojih programa edukacije. Tačnije:

- a) *Potpisnici* će konsultirati druge relevantne *potpisnike* kada planiraju aktivnosti *edukacije*.
- b) *Potpisnici* će, kada je primjenjivo, unaprijed dogovoriti uloge i zaduženja u edukaciji vezanoj uz sportski događaj. Ovo je potrebno uraditi u skladu s ulogama i odgovornostima navedenim u članu 7.
- c) *Potpisnici* će, po zahtjevu, dijeliti svoje planove edukacije ili pregled/sažetak s drugim relevantnim *potpisnicima*.

8.2 Priznavanje programa edukacije

8.2.1 *Potpisnici* će priznati programe edukacije drugih *potpisnika* i mogu polaznicima priznati završetak tih programa (u njihovoj grupi za edukaciju) ako su provedeni u skladu s članom 5. O priznavanju treba jasno obavijestiti ostale relevantne *potpisnike* i grupu za edukaciju. Ovaj postupak bi trebao rasteretiti *sportiste* i *pomoćno osoblje sportista* te smanjiti ponavljanje *edukacije*. Priznavanje, također, može pomoći *potpisnicima* da efikasnije rangiraju i usmjere svoje aktivnosti te da se usredotoče na ciljne grupe koje su nedovoljno zastupljene.

9.0 Odgovornost

9.1 *Potpisnici* će biti odgovorni za sljedeće:

- a) Dokumentiran plan edukacije koji uključuje:
 - i. procjenu trenutne situacije;
 - ii. stvaranje grupe za edukaciju (uz razloge za sve *sportiste* i *pomoćno osoblje sportista* koji nisu u nju uključeni i način na koji će se to pitanje rješavati u budućnosti);
 - iii. ciljeve i s njima vezane aktivnosti; i
 - iv. procedure nadzora.
- b) završetak godišnjeg vrednovanja programa edukacije, uključujući izvještaje o svim ciljevima iz plana edukacije;
- c) postupak za usklađivanje sa *Kodeksom* i posljedice u skladu s *Međunarodnim standardom* za usklađivanje sa *Kodeksom* od strane *potpisnika*.